

# NAŠ GLAS

**Glasilo Osrednje Zveze javnih  
nameščencev in upokojencev  
= za Slovenijo v Ljubljani. =**

**Cena posamezne šte. 2 K 50 vln.**

„NAS GLAS“ izide vsak četrtek.

Celoletna naročnina . . . . . K 100.—

Polletna naročnina . . . . . K 50.—

Četrletna naročnina . . . . . K 25.—

Za inozemstvo je dodati poštino. Oglasi  
po ceniku.

Uredništvo: Ljubljana, Rimaka cesta šte. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Prof. JOŽEF REISNER.

## Draginjski razredi.

Ljubljana, 7. jan. 1922.

Pred seboj imam telegram: „Protestiramo proti preziranju naše Vam dopisane resolucije“ itd., „ko je naš kraj notorično eno najdražjih mest v Sloveniji“. Takih resolucij sem v resnici dobil nebroj iz vseh krajev Slovenije; več resolucij zahteva uvrstitev prizadetega kraja „če že ne v višji razred, najmanj v tisti razred ko Ljubljana“.

Objavljam ponovno, da po vsem načrtu za novi zakon o draginjskih dokladah ni šlo za pomaknitve krajev v višje draginjske razrede, temveč edinole za zvišanje draginjskih doklad v obstoječih najnižjih razredih. Po prejšnjih uredbah sta bili edino Ljubljana in Maribor v razredu, ki odgovarja današnjemu IV. razredu, vsi ostali kraji Slovenije so bili v najnižjem razredu, ki odgovarja današnjemu V. razredu.

**Draginjske doklade so bile po uredbah**

|                                              | Draginjski razred |       |       |
|----------------------------------------------|-------------------|-------|-------|
|                                              | III.              | IV.   | V.    |
| Vsi uradniki z letno plačo do 6999 . . . . . | 18'70             | 17'80 | 16'50 |
| Vsi poduradniki in sluge                     | 13'75             | 13'20 | 12'65 |

**Po novem zakonu so draginjske doklade**

|                          | Draginjski razred |     |    |
|--------------------------|-------------------|-----|----|
|                          | III.              | IV. | V. |
| Uradniki s plačo do 3000 | 24                | 22  | 20 |
| „ „ „ „ 5000             | 26                | 24  | 22 |
| „ „ „ „ 7499             | 28                | 26  | 24 |
| Poduradniki . . . . .    | 17                | 16  | 16 |
| Sluge . . . . .          | 14                | 14  | 14 |

Ta novi sistem se je dal doseči na podlagi in upravičeni zahtevi izenačenja v nekaterih kategorijah (poduradnikov in slug) za vso kraljevino in z ublažitvijo velikih razlik po letnih plačah uradnikov na teritoriju Srbije in Črne gore in izven tega teritorija. (Glej moj dopis v „Našem glasu“ od 5. novembra!) Dosegli smo, kar se je v danih razmerah sploh doseči dalo. Vsem državnim uslužbencem so se izenačile rodbinske doklade s 3 din. na 5 din. za vsakega rodbinskega člana.

Z računom, da ostanejo vsi kraji v desedanjih razredih, se je ugotovil povišek državnih izdatkov za 300 milijonov dinarjev letno. S tem računom smo premislili vso znano križevno pot do uzakonitve načrta. Šele v zadnji etapi dela, ko se je zaradi križečih primerov na Sušaku, v Zemunu in v Splitu pojavila potreba, da se nekaj mest izjemoma uvrsti v višje razrede, sem poskusil tudi nekaj slovenskih mest pomakniti višje.

V vsej kraljevini so pomaknjeni v višje draginjske razrede: Sušak, Zemun, Senj, Karlobag, Bakar, Cirkvenica, Novi Sad, Split, Zagreb, Pančevo, Vel. Bečker in Subotica (skupaj 12 mest) in slovenski kraji Ljubljana, Maribor, Celje, Kočevje, Kranj, Logatec, Novo mesto, Ptuj (skupaj 8 mest) in vse Prekmurje!

Če se je meni posrečilo nekaj krajev Slovenije pomakniti v višji draginjski razred, ne bi smeli drugi kraji proti temu protestirati. Protesti proti uvrstitvi pomenijo v danih razmerah prav toliko kakor zahteva, da naj gredo pomaknjena mesta nazaj v prejšnje draginjske razrede.

Slučaj je nekako podoben svoječasnim „protestom“ proti regulaciji učiteljskih plač!

Za svoj predlog bi bil potreboval natančne podatke o cenah živil, drugih življenjskih potrebščin in stanovanj. Imel sem jih samo iz Kranja in Celja! Drugi kraji so poslali samo „resolucije“ s prav površnimi podatki o cenah nekaterih predmetov ali sploh samo s sklicevanjem na „obmejno lego“, „letovišče“ itd.

Po novem zakonu je ministrski svet pooblaščen, da na predlog finančnega ministra uvršča kraje v druge draginjske razrede. Prišli smo korak naprej; delajmo in šli bomo dalje!

JOSIP MIKLAVČIČ (Ljubljana):

## Birokrat in uradnik.

Birokrat je pristaš uradniške samovolje, prevladovanja birokratizma, t. j. sistema, ki vidi v formalnostih in paragrafih svojo moč ter to svojo moč zlorablja. Birokrat si domišlja, da se mora življenje vrteti natančno po teh formalnostih in paragrafi, in da je on po usodi pozvan, storiti vse, da se ne zgodi nič proti volji birokratizma. Birokrat je prepričan o svoji neizmerni važnosti za državo in za ljudstvo, ne priznava nikake individualnosti, nobene izjeme, zameta psihologijo, se roga altruizmu in si domišlja, da se mora sukati vse prav v takem ritmu, v kakršnem piska. Sila je priden, malenkostno natančen, a pri tem pikolovec in coklja. Pozna pa le eno piščalko: paragraf. Med ljudstvom išče le strahu: zato rožlja neprestano z globami in zaporom. Vse se ga mora bati, ker le tako doseže iskane uspehe. Njegovo lice je vedno mrko, govori odsekano, mrzlo ali ježno, kreta se silno počasno ali sila nervozno, kakršen je pač njegov temperament, in v vsem izraža, da je le od njegove mi-

## LISTEK.

DR. FR. Z.

## Kako sem jaz služil.

(Dalje.)

Vpirala pa se je dolgo občina Velika vas. Tam je bil za župana tistikrat neki Jemc. Saj ta sam menda niti pisati ni znal. A opravljal mu je posle občinskega tajnika neka gospodična, ki je bila obenem poštna opraviljica. Le-ta se nikakor ni mogla sprijazniti s slovensčino. Odgovarjala je redno nemško. Ampak kako! Stavkov, kakor: »Die Bawern wollen nicht plemenskih bikov,« je kar mrgolelo v njenih poročilih, ki so nam bili čisto v največjo zabavo. Nekaj časa sem si njene stvari celo prepisal, ker so vsebovale prave bisere neprostopljivega humora in

so vsekakor zaslužile, da bi jih objavile kake „poštne bukvice“.

Končno pa se je „poslovenila“ tudi Velika vas in tako je poslej okrajno glavarstvo kamniško uradovalo z vsemi svojimi občinami le slovensko.

To je še deset let pozneje okrajni glavar Friedrich poudarjal kot neko posebnost, kajti za gospode nemškega mišljenja je bilo slovensko uradovanje prava muka. Deloma zaradi tega, ker se je njih zagrizenost temu upirala, deloma pa tudi iz tega vzroka, ker slovenščine znali niso.

Ravnokar omenjeni Friedrich na pr. je bil rojen Ljubljančan, pa se živ dan ni popel tako visoko, da bi bil količkaj pravilno slovensko govoril. Nekoč je prevedel nemški stavek: „Pferde, welche mit Dampf behaftet sind“ na slovensko: „Konji, ki imajo par“. Ko sem ga opozoril, da

to ni prav, je bil zelo ozlovoljen, češ, da besednjak menda vendar več ve nego jaz. Le s težavo sem ga prepričal, da pomeni beseda „Dampf“ tukaj naduho. Neverjetno, kako je bilo še pred kratkim pri nas na Slovenskem!

Saj sem še v devedesetih letih nalezl v radovljiškem okraju na približno iste razmere kakor deset let preje v kamniškem. Premnoge občine, ki so slovele, da imajo zavedne slovenske može za župane, so pošiljale okr. glavarstvu samo nemška poročila. Pa kaj bi se čudili!

Ko sem s 1. aprilom 1894. prestopil v deželno službo, so me opozorili, da deželni odbor odgovarja na slovenske vloge slovensko, na nemške nemško. In tako sem pošiljal občini Sv. Ana in Sv. Katarina pri Trzinu nemške odloke, ker sta imeli svojega tajnika skupno z občino Trzin, kjer je bilo, kakor znano, še nedav-



losti ali nemilosti odvisen blagor ali poraz strank.

O birokratih govore cele biblioteke, resno in komično.

Dostojevskij n. pr. pripoveduje o njih: „Vsakdo ve, kakšen je birokrat, zlasti tisti, ki ima stike vsak dan s publiko. To je čmeren, razdražen človek, a če že njegove razdraženosti ni videti v besedah, jo opazaj vsaj na obličju. Tak birokrat je kakor razjarjen Jupiter pred viharjem. Opazujte ga pri delu! Občinstvo se grozadi, dela se fronta, vsak čaka, da bi hitro opravil, prosi, da bi dobil recept, odgovor, listek. A glej, birokrat vas niti ne vidi. Končno ste se po vrsti pririnjili prav do njega, stojite, vprašate ga, a on vas ne sliši, on se ne ozre na vas, obrača glavo in pripoveduje nekaj uradniku, ki sedi za njim. Potem vzame papir in se bavi z njim, dasi se vam zdi, da dela le na videz, da bi imel mir pred tabo. Čakaš dalje — on vstane in odide. Naenkrat udari ura, urad se zapira, občinstvo pa: odlazi!“

Vse to se tiče birokrata carskega režima na Ruskem. Ali pri nas so tudi taki eksemplarji. In več jih je, kakor bi mislili. Stojiš in čakaš, a uradnik ali uradnica blebete s tovariši, namesto da bi ti ustregel; a ko postajaš nervozen, ti zaloputne okence pred nosom, da si ga jedva še rešiš; čakaš in čakaš, a ko dočakaš, te zavrne zaradi smešne formalnosti, ki bi se dala odpraviti hipoma...

In Dostojevskij piše dalje o carskem birokratu:

„Grobost, brezobzirnost, brezbržnost, odpor proti publiku le zato, ker je to publika, in ker vam hoče dokazati svoje jupiterstvo. Na vsak način vas hoče prepričati, da ste odvisni od njega. Ali vidite, si misli, kdo sem jaz?! Za tole balustrado sem nedotakljiv in delam lahko z vami kar hočem. Če vam to ni všeč, pokličem stražnika...“

Takih birokratov je na tisoče v Jugoslaviji. Niti v Sloveniji jih ne manjka. Med najnižjimi in med najvišjimi. So sluge, ki se vedejo, kakor bi bili najmanj dvorni svetniki, in so dvorni svetniki, ki se vedejo kakor hlapci. Stari in starejši. Mladi pa se uče pri njih in so včasih še grši, še odurnejši.

Pa se potem uradniki čudijo, da jih občinstvo ne mara, da se jih izogiblje, jih mrzi, zavida za vsako malenkostno pridobitev v prejemkih. Včasih se je naš kmet vselej trikrat prekrižal in trikrat vzdihnil, predno je stopil v urad. Zdaj se marsikje prekrižuje in oddiha še vedno dvakrat ali pa vsaj enkrat. Izginila je pač Amtssprache, a marsikje so ostale še predvojne manire in metode uradovanja. Čmernost,

neuslužnost, osornost, nagajivost, bedast formalizem, še bolj bedasta nadutost, vsevedna domišljavost, histerična sekantnost in druge take lastnosti birokratizma še daleko niso izginile iz vseh naših uradov. Treba je le, da smo sami stranka, pa se uverimo, da so izvestni naši tovariši še uprav staroverski birokrati. Demokratizma nekateri naši birokrati nočejo poznati; še vedno hočejo biti nekaki polbogovi; ne morejo se ločiti od starih zlato ali srebrno poportanih uniform, a še manje svoje ga poportanega mišljenja in „amtiranja“. Stranke se boje prihajati k njim, a kadar odhajajo, preklinjajo ponižani in razžaljeni. Birokrat je še vedno nestrpen, neprijazen in nepostrežljiv, kakršen je bil kot c. kr. Pravi, dobri uradnik pa je oni, ki se zaveda, da je sluga narodov, čeprav ima najvišjo šaržo; da je njegova dolžnost, strankam ljubeznivo svetovati, jih prijazno poučevati ter jim tudi največje neprijetnosti s toplo, humorno besedo olajšati. Pravi, dobri uradnik se ne vede s publiko kakor profos s kaznjencem ali feldvebel z rekruti, nego kot oče z otroki, kot prijatelj, kot svetovalec, tešitelj in dobrodušen voditelj.

Saj je neverjetno, kako hvaležna je vsaka stranka za vsako iskreno, odkritosrčno, a ljubeznivo besedo. Niti globa je ne boli, ako jo zna uradnik izvršiti kot takten, ljubezniv mož. Pokaži sočutje, zanimanje, uvaževanje in imel boš v vsakem primeru lahko delo. Ljudje so danes vsi bolj ali manj nervozni, nezadovoljni, polni skrbi. Pravi, dobri uradnik mora to razpoloženje upoštevati. Obupanec mora bodriti, tolažiti, godrnjave miriti, upornike poučiti, da so drugje razmere še slabše nego v naši domovini. Nismo le za to javni nameščenci, da papir mažemo, pisarimo, črke slikamo, otroke meštramo, paragrafe levimo in cepimo itd., nego da narod vzgajamo v domovinskem in državnem mišljenju ter da mu pomagamo vršiti dolžnosti človeške, občinske in državljanske.

Vsak pošten uradnik Slovenec je odbral besede pokrajinskega namestnika **Ivana Hribarja**, ki jih je na novega leta dan govoril svojemu uradništvu:

Razmere v naši državi niso še popolnoma urejene, kakor je treba želeli. Zato pa je ravno upravno uradništvo v veliki meri poklicano, da vestno in dosledno varuje ugled in skuša odpraviti težave naše države. Iste težave, kakor v naši državi opazujemo tudi v vseh nasledstvenih državah, tudi v takih, ki so že od prej imele pripravljen ves državni aparat. Radi tega se te težave ne dajo prav kmalu premagati. Tudi ni to lahko, ker je naša država prevzela velika bremena.

Že samo naloge ministrstva za socialno politiko so brez dvoma ogromne. Na tisoče in tisoče, da, skoro na milijone mora država podpirati: invalide, vdove po bivših vojakih, otroke in sirote. Vse te naloge zahtevajo ogromnih žrtev, katere bo naša država morala nositi še celo človeško dobo. Ko pa premaga te težave, potem bo v naši državi začela trajna konsolidacija. Upravni uradniki so poklicani, da največ pripomorejo k temu cilju. Bodite vzor po svojem delovanju in vsem drugim državnikom v tem, da je glavna stvar za procvit države in dosego blagostanja — delo! Prepričan sem, da se le z delom more napraviti pot v bodočnost. Ni več žalibog v ljudskih masah prevladujoče prepričanje, da vodi le delo do rešitve. Zato morajo oni, ki vodijo maso, dokazovati, da treba delati. Velika odgovorna naloga uradništva obstoji v vztrajnem in smotrenem delu. In to nalogo bode, prepričan sem, vršili v polni meri.

V naši slovenski domovini moramo reči, da je trdnó ukoreninjena državna zavest in pa vdanost do vladarske rodbine. Če kdaj se je ravno zadnje tri dni to sijajno pokazalo. Vendar se nahaja med zdravimi nekoliko garjavih ovac, ki hočejo s svojim subverzivnim delom zapejati nas narod, a prepričan sem, da bo vse to delo ostalo brezuspešno. Iz našega naroda ni mogoče iztrgati zavesti patriotizmu in udanosti do države in do vladajoče rodbine, zlasti ker je naše krvi. Treba je z budnim očesom slediti takim poizkusom, in baš stvar upravnega uradništva je, da vsak poizkus, ki gre na to, da bi omajal temelje naše države, s primernimi odredbami onemogoči. Ravno v poslednjih dneh ste izvedeli, da pripravlja država zboljšanje gmotnega stanja. Upam, da bo to izboljšanje tudi primerno sedanjim težkim živlenskimi razmeram. Država hoče torej skrbeti za uradništvo.

Vse, kar velja za upravne uradnike, velja tudi za vse druge javne nameščence. Vsak javni nameščenec stori vse, da se preneha birokratstvo ter deluj z vso vnemo kot potrjot! Mi smo tu za državo in za ljudstvo! Kdor se tega ne zaveda, kdor dela le za kruh, za prehrano svojega telesa in preživljanje svoje obitelji, ni uradnik nego top stroj in dninar. Tak človek ne spada v javno službo, nego naj se čim prej loti privatnega posla, ki v izdatno večji meri ugodí njegovim zgolj sebičnim težnjam. Javni nameščenec je prostovoljni služabnik javnosti, državni uslužbenec je delavec za državno korist in čast.

Kakor Ivan Hribar je govoril na dan novega leta tudi predsednik češkoslova-

no vse nemško. Zares, lahko smo ponosni na svojo Slovenijo! —

V Kamniku je služboval tistikrat poleg mene sin plemenite ljubljanske rodbine uradniškega stanu vitez R., Nemec seveda. Bil je toliko pred mano, da je imel že izpit iz politične prakse, ki ga jaz še nisem imel, sicer pa sva bila oba praktikanta. A to golo dejstvo, da je bil on izprašan, a jaz ne, ga je navdajalo s tako samozavestjo in takim napuhom, da mi je pri vsaki priliki, pa naj je bilo v pisarni ali opoldne pri kosilu, vpričo vse družbe nosilaje zabrusil v obraz: „Was werden sie, ungeprüfter Praktikant!“ Fant je bil sila domišljav, a nič manj neumen in pozabljiv.

Dogodilo se je, da je ves dopoldan stopical po pisarni gor in dol in godrnjal:

„Jetzt weiss ich wirklich nicht, hab' ich gestern Abends genachtmahl, oder hab' ich nicht genachtmahl!“ Nikdar tudi ni vedel, kateri dan meseca in kak dan imamo, li ponedeljek ali soboto. Kolikokrat je imel datum zapisati, je vprašal: „Den Wievielten haben wir schon heute?“ Pri uradovanju je preobračal največje kozle. Kaznoval je n. pr. stranko za 2 gl. globe, pa predlagal vladi, naj zniža na 3 gl.

„Her von R., die hohe Regierung wird ja glauben, dass sie Tinte gesoffen haben!“ mu je dostikrat rekel šef. Malo drugače pa je postopal z njim naslednik Rüllingov, glavar Zaplotnik. Kar mu je izročil zvečer moj modrokrvni kolega rešenih aktov, jih je drugo jutro zopet vse prinesel meni, da naj jih jaz rešim, a proti njemu je pripomnil:

„Herr v. R., schauen sie sich dann die Erledigungen des Herrn Kollegen an.

damit sie was lernen!“ A vse to ga ni ganilo, niti ne odvrnilo, da bi ne bil še dalje poudarjal: „Was werden sie, ungeprüfter Praktikant!“

Sčasoma se je Zaplotnik naveličal prebirati njegove rešitve. Pozval ga je enostavno, da naj vzame dopust, in izposloval mu je kar trikrat po vrsti po dva meseca dopusta. In tako se je ta vitez bistrega razuma izprehajal med uradnimi urami z zafrknjenimi hlačami po Kamniku gor in dol, jaz sem pa delal za dva, in to v tistem času, ko sem se pripravljaj na rigorozo in praktični izpit. Njemu njegovo pohajkovanje ni nič škodilo, meni moja pridnost nič koristila! Naposled se je vendar zavedel — morda ga je kdo opozoril na to — da je v Kamniku odveč in prosil je za premestitev.

(Dalje prih.)



ške republike dr. T. Masaryk uradništvu. In njegovo mnenje se docela krije s Hribarjem in našim:

„Potrebujemo predvsem spretne sposobne in dobre administrativne, konkretno rečeno, **nove dostojne birokracije**. Brez birokracije, brez uradništva in nameščenstva ni države. Naše uradništvo ima nalogo, postati demokratično; kar se pravi „odavstrijaniti se“, to mora predvsem storiti naše uradništvo. **Treba je novega duha, treba je novih metod, treba je novega znanja, nove izobrazbe**. Naše obnovljeno uradništvo bo imelo potrebno avtoriteto.“

V teh kratkih besedah je povedano vse. Treba je, da ob stoletnici rojstva velikega ruskega filozofa in pisatelja mojstra Dostojevskega tudi v češkoslovaškem in jugoslovenskem uradništvu umre carski in avstrijski c. kr. birokrat! Treba je prerojenja našega uradništva, da začne uradovati s pametjo in srcem. In potem bo uradnik med ljudstvom spoštovan in ljubljen.

R.:

## Cave!

Sara: Was für ein schöner Armiband!  
Was haste dafür gegeben?

Rita: Mich.

Star židovski „vic“.

Pravijo, da se je zgodilo nedavno v Sloveniji ...

Neki železniški uradnik je bil trn v peti gotovi politični stranki. Ko so veljaki, advokati, bankirji in verižniki povdarjali potrebo vsaj takojšnje kazenske premestitve tega uradnika in premišljevali, na kak način bi se dalo to izvesti, se oglasi mlada dama z vprašanjem: „Kje je nameščen?“ Na odgovor, da služi dotičnik v tem in tem kraju, pri tej in tej železniški upravi, obžaluje dama, da ne more ničesar ukreniti s pripombo:

„Če bi bil pri tej in tej upravi, bi takoj frčal“.

Videti obraze veljakov, ki so obžalovali, da dotičnik ne služi pri upravi, pri kateri bi ga želela imeti mlada dama na razpolago!

Tovariš mi je pravil o neki drugi lepi, mladi in bogati dami:

„V svojem uradovanju sem zašel v nesrečen slučaj, da sem moral pravično in zakonito rešiti zadevo, ki je bila dami neprijetna. Pred končno rešitvijo zadeve, oziroma bolje rečeno pred končno sestavo tozadevnega uradnega akta — zadeva je bila zame v principu in v duhu že definitivno rešena — sem slučajno govoril o zadevi z nekim advokatom, ki ni bil njen pravni zastopnik. Iz njegovih besed, „da je ona v stanju reisirati, ker ima pri višji inštanci dobre zveze“, sem dobil ne samo vtisk njene moči, temveč tudi vtisk neke opozoritve, naj se je čuvam. Dotični gospod ni imel nikakega posebnega interesa na stvari, in nimam razloga dvomiti v njegovo naklonjenost napram moji malenkosti. Zato tudi ne morem reči, da me je hotel s tem odvrniti od mojega pravičnega in zakonitega sklepa.“

Po vročitvi tozadevnega uradnega spisa pa sem slišal, da je dama „zelo huda“ ... To se mi je povedalo na tak način, kakor bi se bilo glasilo: „Ona sicer ne bo vložila pritožbe oziroma priziva, ker je zadeva tako jasna, da niti z ozirom na njene zveze ni pričakovati razveljavljanja, spremembe ali znižanja neprijetnosti, ampak huda je in premišljuje samo, kdaj in na kak lep način te bo kaznovala za to. Stvar je, kolikor je jaz poznam že goto-

va; gre samo za to, ali naj se te premesti takoj ali šele čez nekaj časa, li zadostuje enkratna premestitev ali postaneš potujoč uradnik. Tega ti nisem povedal zato, da bi se čuval, ker je to sedaj po tvoji neopredvidnosti prepozno, ampak zato, da si pripravljen. Zahvali Boga, da si samec!“

„Vidiš,“ pravim nato, „kako lepo se dasta analizirati besedici „zelo huda“! Svetuj mi, ali bi smel poslati — seveda brez svoje vednosti — mamo in zaročenko po odpustke k dotični dami. Vedi končno še to, da jaz te dame niti ne poznam, kar povečuje mojo zadrego“ ...

Pravijo, da se pri nas opravičeno šiba balkanizem v — Beogradu in Debru ...

FR. KRANJEC (Ljubljana):

## Zakaj je tako?

„Jugoslavija“ je 8. t. m. prinesla iz uradniških krogov dva dobra članka. Iz prvega, ki nosi naslov „Indolenca“, posnemamo to-le:

O božiču je bila sklenjena v zakonodajnem odboru nova uredba o uradniških plačah, po kateri naj bi znašal povisek mesečno 600—2000 K. Nočemo zanikati dobre volje onih, ki so izglasovali ta zakon. Toda kaj bo pomagalo? Če pride, recimo, do izplačila meseca marca, je sigurno, da bo ta plus na plači že — dvakrat uničen. Opozorim naj na silovito naraščanje draginje kar na par konkretnih slučajih! Začetkom decembra si dobil še čeden klobuk za 500 K, danes vidiš ljubljanske tvrdke, ki brez sramu obešajo enotno ceno 1000 K. Cena pri čevljih se je zvišala okrog božiča za 200 do 300 K pri paru, cene so poskočile skoraj pri vsem manu-fakturnem blagu. Pred novim letom sem plačal za kg makaronov 32 K, danes jih prodajajo že po 36 K za kg in slično rastejo cene pri vseh življenjskih potrebščinah.

In kaj je najhujše pri vsem? Nihče se niti ne gane, da bi vsaj nekoliko zavrl to naglo naraščanje draginje. O centralni vladi niti ne govorimo, ker siti ljudje naravno nimajo mnogo zmisla za socialne potrebe; toda tudi naša pokrajinska vlada živi v socialnem oziru življenje predvojne carske gubernije v Rusiji. Vse je tiho, mirno; s čudovito hladnokrvnostjo se gleda, kako se ovija vrv gospodarskega uničevanja okrog vratu tisočerm. Po prevratu so se vsaj nekoliko brigali za draginjo, danes pa je vsenaokoli zavladala neka fatalistična indolenca. Kaj je temu vzrok? Italija ravno te dni preživlja katastrofo banke di Sconto, a lira — se dviga. Zakaj pa mora ravno pri nas vse — navzdol?

Enajsta ura je, da se ustavi tok draginje z lepa ali z grda ter se uničijo vsaj njeni najgrši izrastki.

Drugi članek ima naslov „Žalostne misli ob veselem dogodku“. Iz njega posnemamo sledeče:

Naš duševni proletarijat je te dni z zanimanjem čital v listih rubriko o zvišanju draginskih doklad. In vsak posameznik si je na tistem računal, koliko bode na boljšem mesečno. Marsikomu so vsaj za hip zginile resne gube z obraza.

Mene pa ta novica ni razveselila. Zakaj, pretekla so že tri polna leta, odkar imamo lastno državo. In v tem času so nam že večkrat zboljševali plače in draginske doklade. Pa kam smo prišli? Od meseca do meseca, od leta do leta je slabše. — Draginja vseh življenjskih potrebščin narašča vse drugače, kakor pa tvoji prejemki. In tako

sem kljub vednemu poviševanju in reguliranju plače in draginskih doklad vedno večji revež s svojo družino. Zdi se mi, kakor bi se pogrezali vedno globlje in globlje v močvirje. Izprva smo upali, da se razmere ublaže, draginja pade. Sedaj še tega upanja nimamo več.

Kako vesela bi bila novica za novo leto, ko bi danes lahko rekli, da nam ukinemo draginske doklade, ali jih pa vsaj zdatno zmanjšajo! To bi bilo znamenje, da smo na poti ozdravljenja vojnih in povojnih posledic. Vedeli bi z vso sigurnostjo, da se naša država, toliko pričakovana, toliko zaželjena, krepi in jači nam samim v srečo in zadovoljnost, našim sovražnikom pa v strah. Zadihali bi prostje v zavesti, da se dvignemo iz blata. Sedaj pa nas duši, ker se pogrezamo od leta do leta vedno bolj.

Kdo je tega kriv? Ali je res neobhodno potrebno, da padamo in padamo? Pravijo, da je naša država neizmerno bogata. Mi smo pa taki reveži. Od leta do leta večji. Ali je to potrebno? Li res ni mogoče drugače?!

Nad devetdeset procentov nas je uklonilo glave in apatično zremo, kako drvim v pogubo. Nič več ne vprašamo, zakaj in kam? Le od kupčka bankovcev pričakujemo rešitve. In vendar dobro vemo vsi, da to ni rešitev, ne naša, ne naše države. To je poguba, smrt nas vseh. **Le v delu je rešitev!**

Komur klone duh, ga zapusti vera v lastno moč. Kadar ga pa zapusti vera v lastno silo, takrat je izgubljen, pa naj si bo še tak orjak.

Mi pa smo komaj rojeni in hočemo življenja, lepega, toplega in udobnega življenja za svoje in lastno državo, ne pa smrti. **Zato kvišku glave! Zavijajmo rokave in se zakolnimo, da nam prihodnje leto ne bodo zopet zviševali draginskih doklad, ampak da jih bodo zniževali.** In takrat bomo vedeli, da stopamo iz pogubnega močvirja, kamor so nas zavedli drugi, na pot lepše bodočnosti.

K tema dvema člankoma je treba pripomniti: Da naša valuta pada in draginja narašča, je več vzrokov. Prvi je, da je naša zunanja politika skrajno nesrečna. Naše meje še vedno niso gotove, napetost z Italijo in Madžarsko pa je za nas naravnost katastrofalna. Prav tako pritiska na našo valuto politika Hrvatskega bloka, predvsem Radičeve stranke. Ako se dela velik del države revolucionarnega, ako velik del države v monarhiji kriči po republiko, je jasno, da ugled naše Jugoslavije v zunanjem svetu ne narašča. Pred kratkim je pisal veleugleden berlinski list, da ni izključeno, da se velik del države SHS odcepi: mislil je seveda na Hrvate. In čitali smo, da so se hrvatski republikanci sami javno bahali, da je njih uspeh — neuspeh jugoslovanske zunanje politike! Izdajalci se vesele škode, ki jo delajo in ki so jo že napravili Jugoslaviji. Vemo, da niso vsi Hrvatje taki razdirači, vemo, da je ogromno število dobrih Jugoslovenov; vemo pa, da je tudi ogromna masa med Hrvati, ki dela blazno politiko ter se nevede ali tudi vede veže z našimi krvnimi sovragi iz gole mržnje do Srbov. Vse to tujina vidi in ve, ker je po svojih zaupnikih bolj poučena kakor večina naših državljanov. Zato pa tujina noče verjeti v stabilnost naše države in nam ne zaupa. To nezaupanje je tisti prokleti rak, ki uničuje naš kredit in ubija našo valuto in goni draginjo v obupno višino. Vemo, da imamo zanesljivo armado in tudi na Hrvatskem vzorno patriotično uradništvo. Zato smo trdno pre-



pričani, da so spekulacije naših sovražnikov brez podlage. Jugoslavije Radići ne razbijejo nikoli.

Toda zavedamo se tudi, da je naša notranja politika, zlasti napram Hrvatom skrajno nesrečna. Uspehi dokazujejo to nesrečo. V Beogradu in Zagrebu bodo morali najti pot do Hrvatov, pa naj velja kar hoče. Oblika ni važnejša od bistva. S trmo in silo se doseže le večji odpor in se le podpira razkroj in polom. Jugoslovenska politika se mora orijentirati k Hrvatom, in vsak kompromis je boljši, nego vedno večja ločitev.

Ko se doseže sprava s Hrvati, se utrdi naš državni ugled na zunaj in mir na znotraj; ž njim pa se uredi naša valuta.

Zadnji, a ne najmanjši vzrok naše mizerije pa je naš uborni, primitivni promet na železnicah, ki ne zmaga niti uvoza niti izvoza, ker imamo premalo železniških prog, premalo vlakov, strojev i. dr. Zato pa imamo v državi silne prostranosti, ki so v vsakem oziru neproduktivne, vseskozi pasivne in ki državo stanejo brez koristi ogromne milijone. Tako je državni zaklad danes pač natlačeno poln papirja, ni pa zadostnega kritja z zlatom in srebrom. Imamo državljane, ki izvažajo plemenito kovino preko meje in s tem zavedno vpropaščajo našo valuto in nas vse skupaj.

Ko se vse to izpremeni na bolje, preneha draginja. Dotlej pa ni druge pomoči, kakor da nam dovoljujejo zvišanje prejemkov.

Naša dolžnost je, da smo dobri, zvesti Jugoslovenci. S tem koristimo v prvi vrsti sebi.

FR. ROJEC:

## Kulturen račun.

Kot prijatelj prirode zbiram o prilikah razne žuželke, posebno pa metulje, ki se mi jih je v teku let nabrala taka množina, da jih lahko oddajem za nove zbirke tudi v druge roke. Sin učitelj mi je naročil, naj mu napravim zbirko podnevnikov za njegovo šolo. Dal sem narediti pri mizarju tri škatle za zbirko. Škatle sem hotel sam opremiti s šipami in s primerno rahlo podlago ali dnom, ki se prelepi s svetlim belim papirjem in se vanj zatikajo na iglah natakneni metulji. Za tako dno se rabi umetno narejena šota, ki pa se ne dobi v naši državi, ker Jugoslovani še nismo na tako visoki kulturni stopnji, da bi imeli kako tovarno za napravo muzejskih in raznih prirodnoznanstvenih potrebščin.

Dobil sem cenik takih potrebščin od tvrdke Hermann Kreje v Hannoveru pri nekem ljubljanskem naravoslovcu in naročil pri Krejeju 60 plošč šote II. vrste z dopisnico z dne 13. maja 1921. Dne 31. maja sem že prejel od tvrdke račun z dne 24. maja s temile podatki:

60 plošč šote II M 40 Pf  
poština 12 M  
zavitek 30 M  
skupaj 63 M 40 Pf.

Račun je imel pripombo, da je zavitek zato zaračunjen s tako visokim zneskom, ker se mora blago za pošiljatev v Jugoslavijo zaviti v platno ali umetno usnje in da se bo naročena šota takoj odposlala na moj naslov, ko tvrdka prejme denar od mene.

Dne 2. junija sem poslal tvrdki denar po „Obrtni banki“ in plačal 160 K, ki se razdele na tele posamezne zneske: 63 M

40 Pf po 2 K 14 v = 135 K 68 v, provizija banke 13 K 56 v, pošiljalni stroški 10 K 76 v.

Dne 1. julija sem v Hannover sporočil po dopisnici, da sem denar odposlal in sem obenem prosil, da naj mi pošljejo naročeno blago. Dobil nisem nobenega odgovora in tudi na šoto sem čakal več mesecev zaman. Vprašal sem pri carinskem uradu, če morda tam leži, in izvedel, da vse blago sproti zacarinijo in odpošljejo naročnikom. Tudi moje ime jim ni bilo znano. Vprašal sem potem tudi pri „Obrtni banki“, je li bil denar odposlan v redu v Hannover, in dobil odgovor, da se je to zgodilo in da je Kreje prejel denar po Nemški banki v Berlinu v začetku junija. Zato sem dne 21. novembra zopet pisal dopisnico tvrdki v Hannover ter zahteval naročeno in plačano blago.

Čez nekaj dni nato sem imel opraviti pri stranki na Dunajski cesti, ki se piše ravno tako kakor jaz. Vprašal sem jo, če je morda ona dobila moje blago iz Nemčije ali če sploh kaj ve o taki pošiljki. Stranka mi je povedala, da je pred par meseci res prinesel njej pismonoša zavitek iz Nemčije z neko lahko vsebino. — Ona pa je prejem odklonila, ker ni ničesar naročila iz Nemčije in ker je bil zavitek zacarinjen s svoto 54 dinarjev, to je 216 K. Kaj se je potem zgodilo s pošiljko, stranka ni vedela povedati.

Jaz sem izvedel dovolj. Šel sem še enkrat vprašat na carinski urad, kaj vedo tam o mojem blagu, a se mi je reklo, naj vprašam po njem na glavni pošti. Na pošti so kmalu našli v knjigi moje ime in akt, v katerem je bila tudi poštna spremnica z mojim imenom. Kot kraj pa je bila označena samo Ljubljana, a ulica in hišna številka sta bili izpuščeni, seveda nalašč, kar je razvidno iz naslednjih podatkov:

Pri odpošiljavi računa je tvrdka dobro vedela za moj natančen naslov in je zapisala tudi ulico in hišno številko, da sem račun točno dobil. Ker pošta ni mogla meni dostaviti zavitka zaradi pomanjkljivega naslova, je pisala v Hannover za navedbo natančnega naslova, od tam pa je dobila namesto tega zahtevo, da naj zavitek pošlje tvrdki nazaj. Zahtevala je torej poštenjaška nemška tvrdka vrnitev blaga, ki je bilo že plačano in ni imela nobene pravice več do njega. Pošta je tej zahtevi ugodila in blago je romalo nazaj na Nemško!

Jaz tudi na drugo opominjevalno dopisnico nisem dobil nobenega odgovora iz Hannovera. Dne 3. 1. 1922. pa sem tvrdki pisal pismo, v njem navedel kar sem izvedel na pošti, opozoril na sumljivi molk in nesramne Švabe kar s šufi nagnal za-

radi njih podlega in brezvestnega kupčijekega postopanja. V pisnu sem tudi zaprosil, da se obrnem na konzulat ter v domačih in nemških časopisih tvrdko primerno priporočim, ako mi takoj ne pošlje pod natančnim naslovom naročenega in plačanega blaga.

K prejšnjim računom so prirastli še stroški treh dopisnic po 2 K in enega pisma po 4 K 40 v, torej skupaj 10 K 40 v, a naročenega blaga še vedno nimam in ne vem, ga li kdaj dobim.

Da pri tem tudi naša ljubljanska pošta ni brez krivde, naj služi v pojasnilo tale pripomba: Jaz bivam v Ljubljani že od aprila 1919. Pismonoše me dobro poznajo. Če pride kako pismo na moje stanovsko društvo ali name in je naslovljeno na urad, ga dobim vseeno v stanovanje. Na davčni urad prihajajo od vseh strani izkazi v Ljubljani bivajočih davkoplačevalcev. Pri mnogih strankah je zapisano samo ime in Ljubljana, a davčni urad stranko vseeno najde, če le v Ljubljani stanuje. Po bivališču take stranke vprašamo pri policijskem zglaševalnem uradu. Ali bi se ne moglo to tudi od strani poštne uprave oziroma dotičnega poštnega uslužbenca storiti? Mislim, da bi bilo lažje in preprostejše, kakor pisariti v Hannover, čakati na odgovor in potem zacarinjeno blago nazaj pošiljati. Čudno je tudi, da me pismonoše ravno takrat niso poznali.

Kaj pa naj kočno še rečem o onem carniku, ki mi je naklepal na ubogo nemško šoto, namenjeno za slovensko znanstveno in kulturno svrhu, v vrednosti 24 kron 35 vin. celih 216 K carine! Ali je sploh pri odmeri carine kaka mera, kaka meja, ali gotovi ljudje pri carinskih uradih delajo kar sami hočejo? Ne morem verjeti, da je bila omenjena carina postavno in pravilno odmerjena. Ako pa je bila, potem se mora pri nas na tak način ubiti še ona mala kultura, ki smo si jo priborili v mačehovski Avstriji!

### Za tiskovni sklad so darovali:

G. Kervina Fran, carinik v Subotici, Bačka in gg. uslužbenci davč. okr. oblasti v Mariboru po 50 K, g. Rihtarič Peter v Šoštanju 20 K, gg. Grafenauer Art., Vransko, Mayer Karel, Ljubljana, Simerl J., Šoštanj, Jelen Fran, Ljubljana in Kramer Miloš, Slovenjgradec po 15 K, gg. Lovc Josip, Maribor, Armanini Franc in Schmit Drago, Trebnje po 10 K, g. Marine Franjo, Kamnik 7 K, gg. Salamon A., Trebnje, Nemec Karol Roman, Ljutomer, Osle Fran in Ličen Maks v Celju po 5 kron, g. Kramar Stevo, Dol. Lendava 4 krone, g. Adamič Fran, Novo mesto 3 K.

Srčna hvala vsem!

Uprava.

Osrednja Zveza javnih nameštencev in upokoencev ima nujno sejo širšega odbora v petek, 13. t. m. ob 8. uri zvečer v posvetovalnici mestnega magistrata. Dnevni red: poročilo predsedstva in tekoče zadeve. Vsi Predsedstvo.

## VZAJEMNA POSOJILNICA

REG. ZADRUGA Z G. I. V LJUBLJANI

dovoljuje javnim uslužbencem posojila na osebni kredit proti poroštvo, zagnamki na službene prejemke in zastavi življenskih poltic na daljšo dobo in proti malim mesečnim odplačilom :: 7% obresti.

HRANILNE VLOGE SE OBRESTUJEJO PO 4%

Prošnje se ročajo zelo hitro. Zahtevajte proupekt!